

VÆRESTEDS- HANDLEPLAN

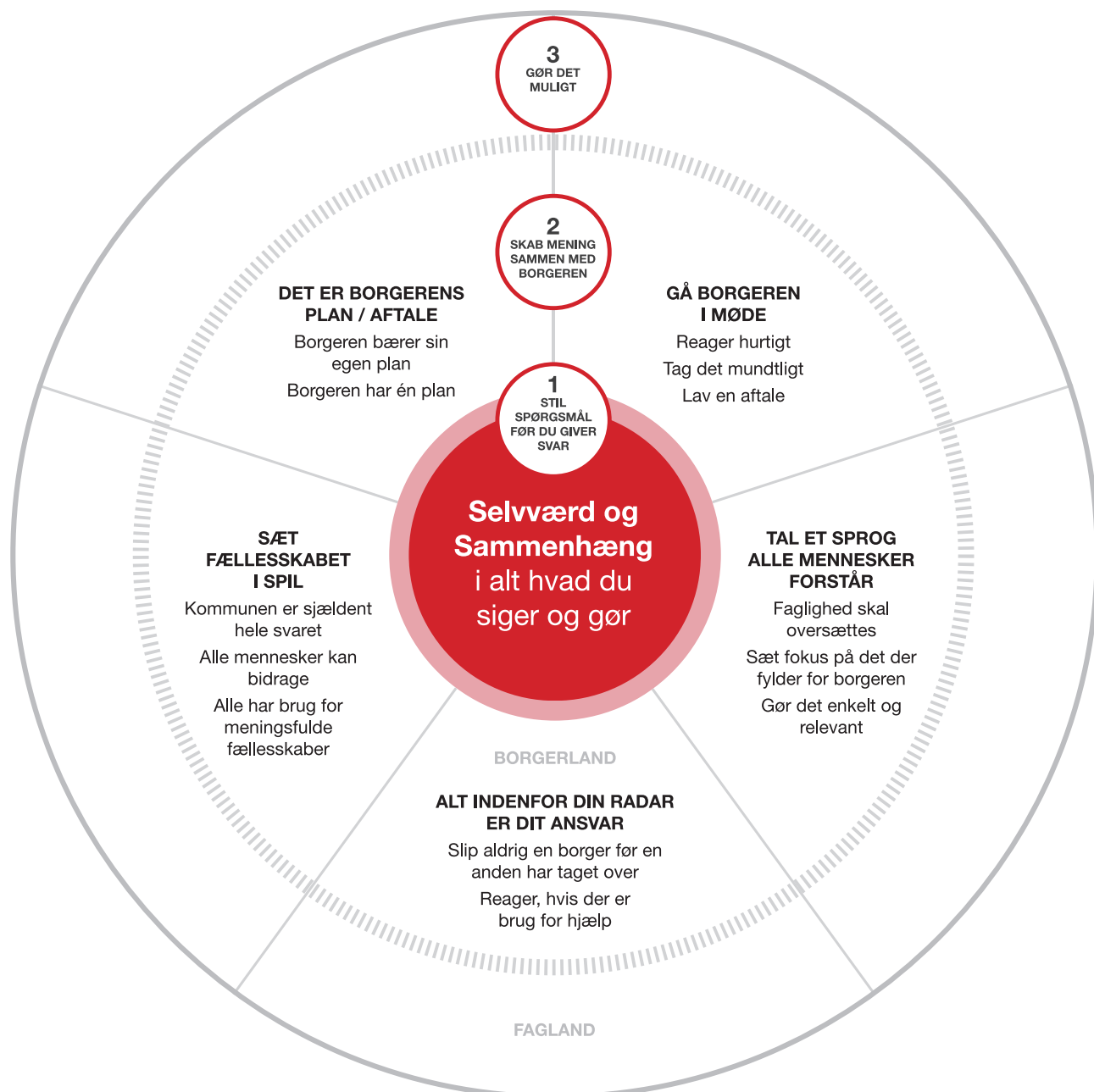
2019

VÆRESTEDSHANDLEPLAN KOLDING

Vi drømmer om velfærd, der skaber selvværd og sammenhæng for den enkelte borger – også på værestederne. Derfor er denne handleplan en beskrivelse af, hvordan vi sikrer netop selvværd og sammenhæng på både kommunale og ikke-kommunale væresteder.

Selvværd er oplevelsen af værdighed og ansvar for eget liv. Det er ikke kommunens forståelse af selvværd, men den enkelte værestedsbruger. Det handler om brugerens ønsker og drømme for sit eget liv.

Sammenhæng er, at brugeren oplever, at vi kan se på tværs af faglige skel og siloer og ikke bliver kastebold mellem forskellige fagområder.

Hvis vi skal lykkes med vores mål om at skabe selvværd og sammenhæng, så skal borgerne spørges. Derfor bygger denne handleplan på næsten 400 borgeres fortællinger om, hvad der skaber selvværd og sammenhæng for dem. Heraf har mere end 60 brugere udelukkende fokuseret på værestederne.

Handleplanen er altså brugernes stemme, der fortæller om, hvad der skal til for at oplevelsen af selvværd og sammenhæng gennemsyrrer enhver relation med både kommunale og ikke-kommunale tilbud. Det betyder, at mange ting skal tænkes og gøres anderledes i fremtiden.

VÆRESTEDERNES FORMÅL

Ordet "værested" kan få det til at lyde som steder, man "putter folk hen". Vi ønsker, at værestederne får et nyt navn – enten en samlebetegnelse eller individuelt, der signalerer noget andet – nemlig at det her er steder med fede fællesskaber, medborgerskab og hjælp til at skabe en meningsfuld tilværelse.

- || *Jeg vil ikke sættes i bås som psykisk syg eller misbruger – det sætter mig i bås. Det er vigtigt for mig, at det er nogle andre ord, der bruges om værestederne. Ellers bliver jeg altså skræmt lidt væk.*
- || *Vi vil da ikke komme på et værested. Vi vil bare gerne have mødesteder.*

Medarbejderne på værestederne oplever betegnelsen "værested", som det bedste ord, de kender og de nuværende brugere af værestederne forbinder ikke ordet med noget negativt. Unge eller potentielle brugere af værestederne er dem, der kan synes at betegnelsen "værested" kan lyde negativt.

Formålet med værestederne er at brugerne får mere ligevægt og balance i livet, at øge selvværdet og mindske oplevelsen af stigmatisering. Vi vil sikre rammer for brugerne, som gør det muligt at tage del i samfundslivet og fællesskabet.

Værestedernes rolle er derfor en konstant bevægelse mellem at være fristed og udviklingssted. Værestederne skal være en guide til et liv, hvor brugeren oplever at have værdi for sig selv og andre.

Medarbejderne på værestederne fremhæver, at maden hos dem er et trækplaster, der kan motivere mange til at komme ind gennem døren første gang og komme igen. Madlavning skaber fællesskaber, når brugerne inddrages i at lave mad og spise mad sammen med brugere og medarbejdere. Mad er et naturligt samlingspunkt for alle mennesker og er derfor en vigtig del af værestedernes identitet.

Værestederne er den midlertidige platform, der kan hjælpe en ind i fællesskaber og videre ud i nye fællesskaber uden for kommunen. På værestederne bliver man understøttet i den retning, der er meningsfuld for den enkelte og derfor er værestederne åbne tilbud i dag og det skal de blive ved med at være. På værestederne skal der være mulighed for konkret hjælp til udfordringer, når man selv er klar til at modtage hjælpen.

Værestederne er også den ramme, hvor man ikke fritages for det, der kan være svært - F.eks møder med kommunen, men man hjælpes igennem det svære. Værestederne sikrer, at brugeren får tilbudt flere muligheder for, hvordan man håndterer det svære og uoverskuelige, for det giver selvværd.

Helt konkret er værestederne også et sted, hvor der altid er adgang til billig mad og kaffe.

VÆRESTEDERNES SÆRLIGE RELATIONSARBEJDE

I tråd med ”Selvværd og sammenhæng” er det primære fokus på værestederne relationer mere end fag-faglighed. Relationsopbygning kræver ikke nødvendigvis en specifik uddannelsesbaggrund, men nogle menneskelige egenskaber og kompetencer, som kan bedrives i friere rammer, der giver plads til endnu mere forskellighed og mindre kassetænkning.

Værestedstilbuddene skal altid tilrettes brugernes behov for progression og til enhver tid afspejle samfundsudviklingen.

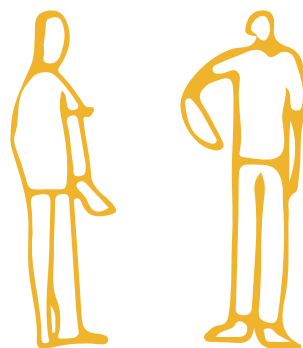
Det betyder, at brugerne af værestederne får adgang til hjælp ud fra en betragtning om, at alle der kommer på værestederne er gode nok, men ofte ikke har det godt nok, når de kommer. Den særlige kontakt og relation på værestederne gør, at værestederne bliver det sammenhængende bindeled i det landskab af tilbud og hjælp, som ellers kan være vanskeligt at navigere i for den enkelte.

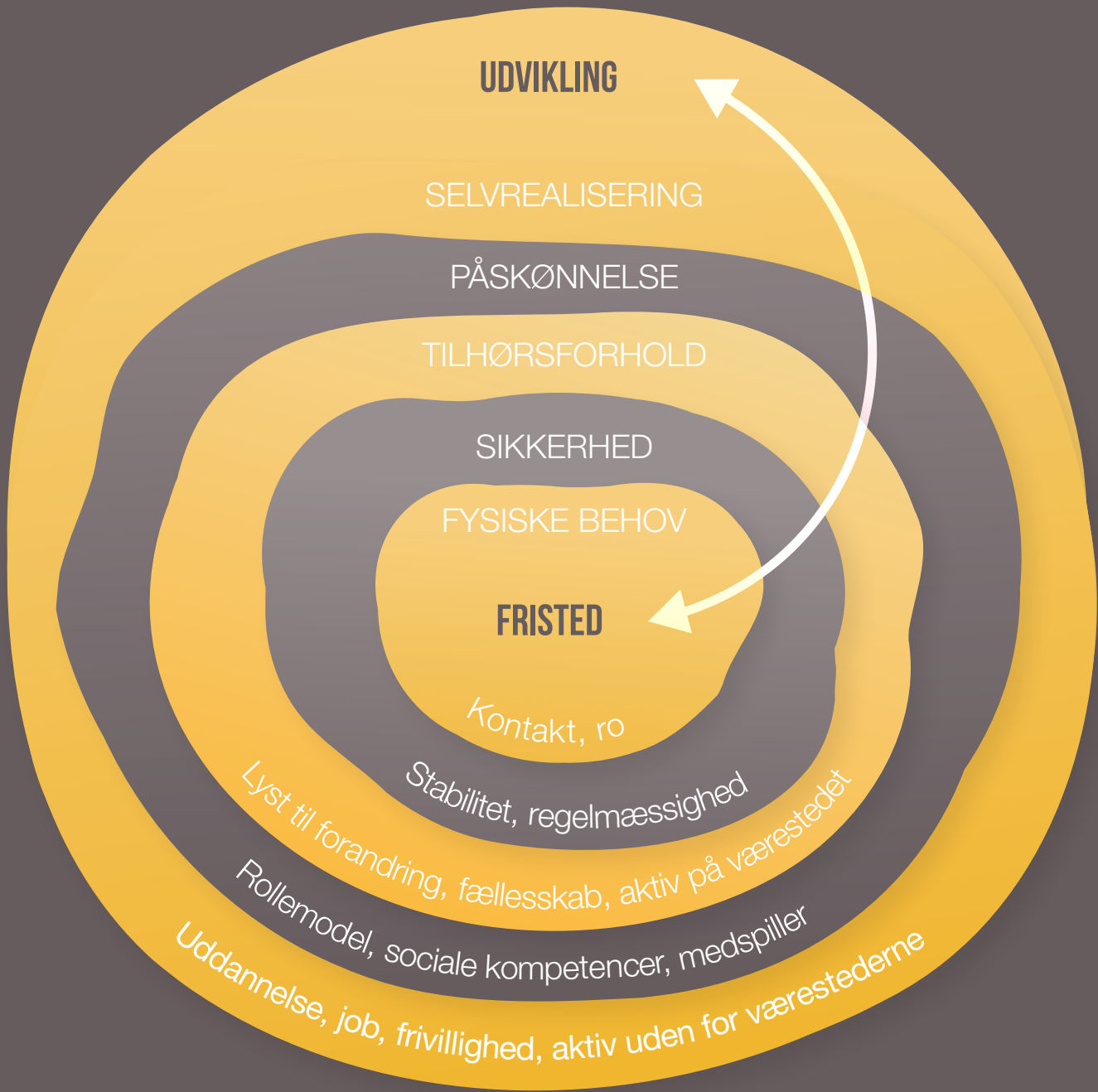
Medarbejderne fortæller, at de primært betragter ”deres” sted som rart at være. Fokus er på omsorg – altså fristed mere end udviklingssted. Medarbejderne oplever, at værestedet udgør den trygge base og er et sted, hvor man først og fremmest skal føle sig accepteret og en del af fællesskabet.

Alt på værestederne kan betragtes som midlertidigt. Både støtten til den bruger, der har brug for plads og tid til at orientere sig på værestedet og finde en plads i fællesskabet uden krav og forventninger. Men også den type støtte brugeren, der er på vej ud i ikke-kommunale tilbud og fællesskaber, har brug for nu og her. Flere brugere ønsker selv at stå i spidsen for flere aktiviteter og blot understøttes af medarbejdere undervejs fremfor omvendt.

Det handler om rettidig indsats og bevægelse – at gøre noget værdifuldt sammen. Det handler om, at det rette tilbud til den enkelte for 3 måneder siden, kan se helt anderledes ud i dag, fordi brugeren har forandret sig.

Det kan være dilemmafyldt hele tiden at bevæge sig i mellem at tage ansvar og at bidrage samt behovet for periodisk at føle sig fri af forventningspres. Relationsarbejdets frie rammer giver plads til den konstante bevægelse mellem udvikling og til at forstå, at forandring også kan være for en stund at gå tilbage til ”fristedet”, inden man er klar til et nyt skridt i udviklingsprocessen.

VÆRESTEDERNES BRUGERE

En bruger siger:

- || *Hvis man kun er sammen på baggrund af sin diagnose, så kan man være tilbøjelig til at hænge i sygdomssnak og så giver man ikke hinanden så mange muligheder for at komme videre.*

Værestederne har traditionelt været målgruppeinddelt baseret på målgruppens problematikker. Værestedsbrugere har i alt for høj grad været defineret af deres problemer og i Kolding synes vi den tilgang er stigmatiserende og uhensigtsmæssig. Vi ønsker ikke fællesskaber, der er defineret af diagnoser, men fællesskaber, der handler om det, vi gør sammen – det, der reelt giver selvværd for den enkelte.

Vejen væk fra problemerne handler om interesser, ressourcer, kompetencer og håb og drømme om fremtiden. Vi vil have fokus på, at når en bruger er i forandring, hvad kan så være et meningsfyldt næste skridt i forandringsprocessen?

På værestederne skal det ikke være "synd for" brugerne, men et sted, hvor det vi har til fælles, er et ønske om hjælp til noget og at man befinder sig i en overgang eller mellemrum.

Brugerne, der har været inddraget i undersøgelsen til denne handleplan siger f.eks:

- ▮ *Alle ville have gavn af, at værestederne havde et bredere og mere blandet publikum, da alle mennesker er meget mere end deres diagnoser og problemer.*
- ▮ *Det er lettere at indgå i et fællesskab, hvis vi har en fælles interesse at være sammen om, for så udviskes forskellene mellem mennesker.*
- ▮ *Jeg ønsker ikke at komme i en gruppe, hvor det eneste vi har til fælles er ensomhed. Jeg vil gerne komme i en gruppe, hvor vi alle interesserer os for f.eks rollespil.*

UNGE

Unge helt ned til 14 år oplever ofte, at de er "tabt", hvis de på et givent tidspunkt ikke følger den slagne vej gennem uddannelsessystemet grundet f.eks begyndende misbrug, angst o.lign. Undersøgelser peger på, at 50% af fremtidens jobs kender vi slet ikke i dag og det kræver, at vi tænker anderledes i støtten og vejledningen af de unges vej og at vi sikrer, at der er nogle muligheder – mellemstationer – mellem den traditionelle uddannelsesvej og at "være tabt".

Værestederne kan udgøre disse mellemstationer for de unge. De helt unge skal ikke pr. automatik kanaliseres ind i en masse kommunale tilbud og værestederne som fysisk ramme, men vi tror på, at sårbare unge også kan profitere af de særlige relationer på værestederne og bevægelsen mellem behovet for ansvar og at bidrage ind i et fællesskab samt behovet for periodisk at føle sig fri af forventningspres.

VÆRESTEDER PÅ TVÆRS

Et værested er et sted, man kan komme til og et sted, man kan komme videre fra. Men hvad kommer man fra og hvad skal man videre til? Værestedernes opgave er, at være med i de kritiske overgange mellem tilbud – både kommunale og ikke-kommunale. Det kræver, at vi tænker værestederne på tværs i stedet for hvert enkelt værested som lukket om sig selv, for ellers er der ikke sammenhæng for brugeren.

Medarbejderne fortæller, at der i det daglige ikke er det store samarbejde mellem værestederne, men at man i helt konkrete tilfælde kan arbejde sammen ad hoc. Flere væresteder er kun bemandet med en eller et par medarbejdere uden et samlet overblik over alle værestedernes indsatser samt ressourcer til at koordinere og samarbejde på tværs. Alle medarbejdere kan se potentiale i at øge samarbejdet, men understreger samtidig, at der er brug for netop "deres" værested stadigvæk. Oftest vil brugerne have særligt tilhørsforhold og tryghed et bestemt fysisk sted.

■ *Det er ikke god skik at shoppe mellem værestederne – det opleves som om, at man er illoyal overfor fællesskabet.*

Den samlede palette af tilbud på værestederne, skal være så bred og meningsfuld som mulig. Derfor skal der ikke være

8 udgaver af det samme tilbud fordelt på hver sit værested, men en bredde af forskellige tilbud som rammer mange interesser.

At tænke væresteder på tværs samt at gå væk fra målgruppeopdeling vil også fjerne en væsentlig barriere for, at den enkelte bruger ikke oplever sig illoyal ved at anvende flere væresteder:

En anden barriere for at anvende væresteder både som helt ny bruger, men også hos en eksisterende bruger, der ønsker at anvende flere væresteder, er at det er svært at gå over tærsklen til et nyt fællesskab. Hvis værestederne samarbejdede om at sikre tryghed i tærsklerne fra et sted til et andet, ville langt flere brugere kunne benytte sig af muligheden for at indgå i mange aktiviteter og fællesskaber og som resultat af det, opleve øget selvværd og sammenhæng.

At tænke væresteder på tværs åbner også for muligheden for langt bedre udnyttelse af de frivilliges ressourcer. Det betyder, at vi kan skabe bedre rammer for de frivillige og deres fællesskab, så det bliver endnu mere attraktivt at være frivillig. Brugere fortæller, at de frivillige kan meget mere end de bliver brugt til og at vi godt kan have endnu mere tillid til de frivilliges kompetencer. Dels kan de frivillige og andre borgere fra civilsamfundet sikre en mere ligeværdig relation og som en bruger udtrykker det:

■ *En frivillig kan blive til en ven. Det vil en ansat jo aldrig blive.*

VÆRESTEDERNES AKTIVITETER

Aktiviteterne på værestederne skal være kendetegnet af, at vi ikke bare taler om vores udfordringer, men at vi **gør** noget sammen. Det er vigtigt, at værestederne er dynamiske og følger brugernes skiftende behov og ikke stivner i, hvad der måske var rigtigt for et stykke tid siden. Hvis man som bruger er omgivet af fagpersoner, der er problemløsere, kan man hurtigt blive et problem. Hvis man i stedet får mulighed for at indgå i nye sammenhænge og deltage i interessante aktiviteter, bliver ens evner, interesser

og ressourcer tydelige både for en selv og omgivelserne, hvilket styrker selvværdet og motivationen for forandring yderligere. Vi har allerede mange gode erfaringer med brugere, der spiller en aktiv rolle for fællesskaber og aktiviteter. For eksempel er tilbuddet ”borger til borger”, hvor borgere støtter borgere til at få det bedre psykisk, en kæmpe succes. Det kan også betyde, at brugere påtager sig et ansvar for at udvide åbningstiden:

- *Hvis man nu er en lille brugergruppe, der har ansvaret for at holde åbent f.eks. søndag formiddag, så kan man sammen lave en vagtplan og sørge for, at man altid er to sammen til de udvidede åbningstider, så man kan være tryk ved det.*

At finde sammen i interessefællesskaber styrker altså den enkeltes blik for egne ressourcer og skaber derved et overskud til, at brugere både kan være initiativtagere og ansvarlige for langt flere aktiviteter end de er i dag. Når brugerne får stillet en ramme til rådighed, hvor de selv kan generere meningsfulde aktiviteter, forventes det at andelen af tilbud og akti-

viteter, der er kommunale, vil blive færre. Hvis der er mindre automatik i, at mange henvises direkte i kommunale tilbud, vil flere brugere have en naturlig samhørighed med civilsamfundet, som nogle i dag oplever kan være to helt forskellige verdener, hvor det er svært at flytte sig fra den ene verden til den anden:

- *Da jeg havde været syg i nogle år, havde jeg mistet kontakten til det meste af mit netværk. Det ville have været en stor hjælp for mig, at blive støttet i at have haft bare en smule kontakt til ”den normale verden” i mit forløb.*

De fleste medarbejdere efterspørger endnu tættere samarbejde med forskellige afdelinger og instanser i kommunen, hvor disse i højere grad er til stede på værestederne fysisk. Det vil betyde, at flere borgere har mod på at mødes med de instanser, der kan hjælpe dem videre med konkrete problemstillinger som misbrugsbehandling, forsørgelse, bolig og meget andet. Værestederne er også ofte garant for at også svære møder mellem kommune og borger kan blive mindre konfliktfyldte, fordi borgeren er på et trygt sted ledsaget af velkendte personer.

Konkret vil vi gerne have, at værestederne begynder at arbejde med f.eks:

- **Dag til dag-jobs**

Ved at skabe mulighed for, at brugerne kan udføre mindre arbejdsopgaver på værestederne eller i samarbejde med ikke-kommunale virksomheder inden for realistiske rammer, kan også de brugere, der ikke nu og her har mulighed for fast tilknytning til arbejdsmarkedet, få oplevelsen af at have værdi og selvværd. Det ville give mulighed for, at brugeren regulerer sin deltagelse efter dagsformen, tjener lidt ekstra og opnår tilknytning til civilsamfundet i et passende tempo for den enkelte.

- **Kurser i liv og relationer i balance**

Mange brugere fortæller, at de skammer sig over deres sygdom, misbrug o.lign. Derfor kan forløb, der arbejder med afstigmatisering og genetablering af netværk/relationer, der er forsvundet over tid, være en hjælp til at genvinde et liv i balance.

- **Hurtig hjælp**

Mange brugere fortæller, at noget af det sværeste i deres liv, er ventetid på afgørelser fra kommunen – især fordi brugeren ikke ved, hvad der sker i den mellemliggende tid og er nervøse for konsekvenserne af afgørelsen. Værestederne kan derfor være den trygge platform, hvor man kan møde en myndighedsperson, der kan foretage flest muligt afgørelser med det samme. De afgørelser, der ikke kan foretages med det samme, skal der laves en plan sammen med brugeren for, hvad der sker undervejs, hvornår afgørelsen vil foreligge og hvordan der følges op. På den måde bliver langt mere myndighedsarbejde taget mundtligt med brugerne, hvilket skaber mere tryghed og forståelse. Myndighedsfunktionen flytter derfor ud til brugerne og sætter relationerne før paragrafferne.

■ *Jeg forstår ikke, hvad de skriver i breve med paragraffer og tal og hvad ved jeg. Men så tager jeg brevet med på værestedet og så er der en, der kan forklare, hvad det betyder for mig.*

■ *Det ville være langt tryggere og give mindre spildtid for mig, hvis jeg kunne ordne kommune-ting her på værestedet. Det behøver jo ikke være kommunens tid der er den mest dyrebare.*

OVERBLIK OVER HANDLEPLANENS MÅL

Hvad vil vi fastholde/have mere af?

At vi bliver endnu skarpere på værestedernes formål og fokus på at øge borgerens selvverd.

Unge brugere under 18 år, skal ikke ind på værestederne fysisk, men hjælpes på vej af relevante aktører med samme relations- og selvverdsfokus som værestederne står for.

Hvad vil vi begynde på?

At flere brugere står i spidsen for egne aktiviteter og kun understøttes af værestederne.

Igangsætte en proces, hvor vi finder et nyt navn til værestederne, der ikke skræmmer nogen brugere væk.

At værestederne tænkes og arbejder mere på tværs.

At aktiviteter på værestederne er kendetegnet af, at vi gør noget sammen.

Mere fokus på midlertidighed og kontinuerlig bevægelse mellem behovet for ansvar og at bidrage samt behovet for periodisk at føle sig fri af forventningspres.

Hvad vil vi holde op med?

At inddele målgrupper efter deres problemer.

At alle væresteder har de samme tilbud.

6000 KOLDING

6070 CHRISTIANSFELD

6580 VAMDRUP

For mere info om Værestedshandleplanen, kontakt venligst:

Kim Hansen, Chefkonsulent Socialforvaltningen
tlf: 24 40 88 06
mail: kimh@kolding.dk

**Kolding
Kommune**
en del af trekantområdet

Sammen designer vi livet